75 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 233. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го ГРУДНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 17, 1968 No. 233. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 16 грудня 1968

В АМЕРИЦІ

МОРОЗ І СНІГОВІЯ ЗАВІТАЛИ на весь Схід Америки, засипавши шляхи й міські вулиці снігом від 3 до 5-ох цалів та обнизивши температуру вночі з неділі на понеділок 16 грудня до „нулі" Фаренгайта. Лети з летовищ та прилети до них опізнені на дві й більше годин. В усіх східніх стейтах появились наполегливі перестороги мотористам — їхати помалу й надзвичайно обережно з уваги на лед під снігом.

РИЧАРД НІКСОН ОТРИМАВ обширне — на 9.000 слів — звідомлення від спеціяльної республіканської Комісії Палати репрезентантів про зріст злочинности в Америці та способи поборювання його. Те звідомлення одобрив республіканський сенатор Роман Груска, один із кращих фахівців проблеми злочинства в ЗСА. Те звідомлення пропонує значне збільшення відповідного відділу в Генеральній прокуратурі та відокремлення відділу для кримінальних злочинів під кермою окремого прокуратора. Зате республіканські конгресмени поручають також користуватись підслухами тільки у вийняткових випадках для виявлення великих злочинів.

КОЛИШНІ Й НОВОПРИЗНАЧЕНІ ЧЛЕНИ УРЯДУ ПЕРЕВЕЛИ спільні наради.. Ось так, наприклад, Кларк Кліффорд, секретар оборони в Уряді Линдона Джансона, мав довгу нараду з своїм наступником в Уряді Ричарда Ніксона Мелвіном Лердом. Але вони не торкалися проблеми числа й вивінування збройних сил та ситуації у В'єтнамі, а проблем урядування в Пентаґоні, взаємовідносин із високими старшинами, великим службовицьким персоналом і тп. Так само секретар здоров'я през. през. Джансона Вілбур Коген інформував про всі справи того Секретаріяту свого наступника Роберта Фінча і секретар праці Віллард Вірц інформував свого наступника Джорджа Шулца.

НОВООБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД НІКСОН ДОРУЧИВ секретарям свого Уряду, щоб вони самі обрали собі кандидатів на заступників секретарів та асистентів. Однак остаточне призначення залежатиме від Ричарда Ніксона та, очевидно, від Конґресу. Покищо не передбачується найменшої трудности щодо затвердження Сенатом всіх призначень, що їх зробив Ніксон.

У БРАЗИЛІЇ АРЕШТОВАНО під кінець минулого тижня сотні осіб у зв'язку з конфліктом, що настав між тамошнім парляментом і президентом Артуром да Коста ель Сільва. Заведено військову цензуру на всі пресові й радіо-повідомлення та всі телефонічні розмови в краю і з закордоном. Тому й була перервана радіо-телефонічна комунікація між Ню Йорком і Ріо де Жайнеро. Арештований між іншими колишній президент Жусцеліно Кубічек. Деякі великі газети на знак протесту проти тих масових арештувань і цензури — припинили тимчасово свою появу.

У СВІТІ

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" ТАВРУЄ тих американських „яструбів", які пропаґують „позицію сили", як вихідний пункт для переговорів з Москвою. Хоч „Правда" не називає за іменем Ніксона, ані нікого з його новопризначеного уряду, проте її атака стосується виразно новообраного Президента ,який у своїй передвиборчій кампанії таврував послаблення сили й престижу ЗСА. „Правда" твердить, що теорія про потребу говорити тільки „з позиції сили" збанкрутувала впродовж останніх 20-ох років та відновлюють її тільки ті, які хочуть підвищення військового бюджету.

КОЛО 150 СТУДЕНТІВ ДЕМОНСТРУВАЛИ перед Ватиканським палацом в минулу неділю в обороні католицького священика Енцо Мацці, що його видалив з його парохії єпархіяльний архиєпископ, -кардинал Фльоріт у Фіренче (Флоренції), за видання неавторизованого Церквою катехізму. Поліція відібрала в демонструючих студентів плякати поки ще появився Папа, який за традицією виголосив промову до прочан на площі св. Петра.

ВІЛЛІЯМ СКРЕНТОН ЗВІТУВАВ новообраному президентові Ричардові Ніксонові про свої розмови і помічення з 10-тиденної подорожі до столиць 5-х держав на Близькому Сході. Скрентон, колишній губернатор Пенсилвенії, повторив журналістам свій вислів, що його вжив був в Ізраїлі, що американська політика, яка й надалі підтримуватиме Ізраїль, повинна бути „більше вирівняна", беручи більше на увагу почування обох сторін, отже й арабів. На тій нараді у Ніксона були приявними теж новопризначений державний секретар в Уряді Ніксона Віллям Роджерс, дорадник у закордонних справах проф. Генрі Кіссінґер і відомий публіцист-колюмніст Волтер Ліпман, який під час виборчої кампанії заявився був за Ніксона.

В ІТАЛІЇ ЗАПРИСЯГЛИ 11-го післявоєнного італійського прем'єра Маріяно Румора, християнського демократа. Міністром закордонних справ в його уряді став 77-літній соціяліст, Пієтро Ненні, який проте завжди стояв за перебування Італії в Атлантійському Союзі (НАТО).

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКА ПРОКУРАТУРА РЕГАБІЛІТУВАЛА д-ра Отокара Сверціну, кореспондента чеської державної інформаційної аґенції „Ч. Т. К." (Чеська Телеграфічна Кореспонденція) від підозри щодо ведення шпигунської роботи. Сверціну довго переслухували й у його канцелярії перевели докладну ревізію після того, як арештовано під закидом шпигунської роботи представника віденської офіційної пресової аґенції Йозефа Адамека.

Помер Роман Карбівник, союзовий і громадський діяч

До головної Канцелярії УНСоюзу наспіла з Філядельфії вістка про смерть бл. п. Романа Карбівника в середу, 11-го грудня ц.р. після довшої недуги на 71-ому році життя. Покійний був засновником 83-го Відділу УНСоюзу ім. Івана Франка у Філядельфії, і в цьому Відділі був урядовцем впродовж всіх 50 років його існування. Був теж одним із членів основників Злученого Українського Американського Допомогового Комітету та постійним і невтомним громадським та союзовим діячем.

Парастас відбувся минулої неділі, 15-го грудня, а величаві похорони Покійного були відправлені в катедральному храмі св. Володимира Української Православної Церкви у Філядельфії, звідкіля рідня, приятелі та союзова громада відвезли тіло Покійного на цвинтар Овкленд у Філядельфії, Па.

У Парижі продовжуються суперечки про форму стола на конференції про В'єтнам

Париж. — У Паризькій конференції про В'єтнам продовжується застій, спричинений спершу відсутністю делегацій від Південного В'єтнаму, а після того суперечкою, як має виглядати конференційний стіл, щоб він не символізував „двосторонньої" конференції, як цього не хочуть комуністи, та не символізував „чотиристоронньої конференції", як цього не хочуть американці й південні в'єтнамці. Затяжні наради в цій справі породили глумливі коментарі та багато карикатур в західній пресі. Проте ця на перший погляд неповажна справа має поважне значення для вільних і комуністичних в'єтнамців, для яких велику ролю грає „збереження обличчя" та які обстоюють — або поборюють — принцип, що підпільний Національний Фронт Визволення у Південному В'єтнамі являє собою окрему силу, отже окремого партнера, з яким треба рахуватися і з яким треба договорюватися. Південно-в'єтнамський уряд завжди відкидав концепцію коаліційного уряду з комуністами і тому та форма стола пов'язана з майбутніми сутніми переговорами. Під кінець минулого тижня не було ніяких „приватних" зустрічей між комуністами й американцями. Поважну ролю в закулісових нарадах грає голова південно-в'єтнамської делеґації Фам Данґ Лям, хоч його зверхником є віце-президент Нґуєн Као-Кі, який стоїть в контакті з президентом Нґуєном Ван Тіє у Сайґоні.

Голова американської делеґації на Паризькій конференції про В'єтнам Аверелл Гарриман (перший зліва) і його заступник Сайрус Венс всміхаються разом із віце-президентом Південного В'єтнаму Нґуєном КаоКі (перший праворуч): Паризька конференція вже 6 тижнів „не урядує" внаслідку процедуральних суперечок.

Ніксон узяв участь у похоронах Артура Г. Золцберґера, видавця „Н. Й. Таймсу"

Ню Йорк. — В минулу неділю 15 грудня ц. р. новообраний президент Ричард Ніксон і призначений ним на нового секретаря здоров'я, освіти й суспільної опіки Роберт Г. Фінч взяли участь у поминальній Богослужбі в центральній синаґозі Темпл Еману-Ель при 5-ій Евеню і 65-ій вулиці в Ню Йорку, присвяченій померлому в минулу середу голові Видавничої спілки „Ню Йорк Таймсу" Артурові Г. Золцберґові. Приявними були — не вважаючи на сніговію і дошкульний мороз — коло тисячі осіб, між ними нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер, посадник Ню Йорку Джан Ліндзі, сенатор Джекоб Джевітс. президент „Радіо Корпорейшен оф Америка" Робертс Сарнофф, кол. президент Світового Банку Юджин Блек і багато інших видатних репрезентантів американського світу. Головну промову виголосив екзекутивний редактор „Н.Й. Таймсу" Джеймс Рестон, який прославляв покійного, як людину, яка перевела той великий щоденник почерез різні політичні й економічні кризи, які погрожували існуванню часопису. Проповідницю в названій синаґозі дарував був Адольф Окс, тесть померлого Золґберґа, який був видавцем „Н.Й. Таймсу" від 1896 до 1935 року, коли-то його наступником став Артур Золцберґер, не тільки видавець, але й видатний публіцист, який знайомився з проблемами світу у своїх подорожах до різних країн, де його приймали керівні державні мужі.

Цінні фотодокументи на Конференції НТШ з нагоди 930-ліття храму св. Софії

Ню Йорк. — З нагоди 930-річчя будови Храму св. Софії в Києві, Наукове Т-во ім. Т. Шевченка відбуло в Українському Інституті Америки 15 грудня Урочисту Наукову Конференцію, на якій головував Президент Головної Ради НТШ проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, прибувши з Торонта, де брав участь у ювілейному вечорі проф. д-ра Є. Вертипороха. Він представив присутнім дійсного члена УВАН, професора-гостя д-ра Олексу Повстенка з Вашинґтону, Д. К., який до зібранних понад півсотні слухачів доповідав на тему „930-ліття катедрального храму київської св. Софії і доля архітектурних пам'яток великокняжої доби в Україні". Свою важливу доповідь проф. д-р Олекса Повстенко ілюстрував прозірками — фотодокументами, з яких багато становлять унікальну вартість: на них увіковічнено багато храмів і церков у Києві з княжої та гетьманської доби, зруйнованих з наказу совєтської Росії. Проф. О. Повстенко деякі світлини зробив сам ще до Другої світової війни, частину розшукав між німецькими вояками та американськими мандрівниками в тому й великої цінности ікону, що тепер виставлена в Церкві Пам'ятнику в Банвд Бруку. Доповідач повідомив, що всі підготування вже закінчені для видання документальної книги-альбому, з відповідними коментарями про нищення київських пам'яток церковної архітектури і історії України комуністичною Москвою. Тепер черга за українською громадою — для фінансування цього важливого діла. Такий збірник фотодокументів про те, як большевики розбирали та зривали святині з княжих часів і з доби козаччини, щоб позбавити Київ історичного пашпорту, а потім декілька руїн реставрували про людське око, — зможе виконати важливу місію в ділянці інформації вільного світу про новочасне варварство, практиковане в СССР. „Навіть татари так не знищили Києва, як сучасна Москва", — сказав доповідач. У кінці проф. д-р Р. Смаль-Стоцький подякував гостеві проф. д-р Олексі Повстенкові — одному з найкращих знавців української церковної архітектури, церковного будівництва та страшної історії большевицького нищення історичної слави у столиці Української Землі.

В УКРАЇНІ ОФІЦІЙНО СТВОРЕНО МВД УССР

„Радянська Україна" з 10 грудня повідомила: „У Президії Верховної Ради Української ССР: Президія верховної ради Української ССР перейменувала союзно - республіканське Міністерство охорони громадського порядку Української ССР в союзно - республіканське Міністерство внутрішніх справ Української ССР".

У Чехо-Словаччині створено новий уряд

Прага. — В минулі четвер і п'ятницю відбулися наради повного Центрального Комітету чеської і словацької компартій, на яких створено новий федеральний уряд ЧСР, згідно з новою конституцією ЧССР, яка встановила федеративний її устрій. Покликано теж окремий уряд для Словаччини. Хоча в 14-сторінковому комунікаті про те засідання не виявлено ніяких імен, проте преса подала, що новим федеральним прем'єром буде Ольдріх Черник, дотеперішній прем'єр ЧССР, та що прем'єром Словаччини став Стефан Садовський, член Президії компартії і недавно створеного її Екзекутивного Комітету. Новим федеральним міністром закордонних справ став Ян Марко, член ніби поступового крила компартії. Попередній міністер закордонних справ, д-р Іржі Гаєк, був примушений зректися під натиском збоку Москви. Густав Гусак і Любомір Струґаль перестали бути віце-прем'єрами, але — за твердженням західньої преси — вони становитимуть надалі фактичний тріюмвірат з Ольдріхом Черніком. Зате нічого не говориться про першого секретаря компартії, Александра Дубчека, і його роля в майбутньому не відома, бо він завжди був і є особою, якої не люблять у Кремлі. З згаданого проголошеного комунікату виходить, що найбільше місця в отих нарадах ЦК компартії займали господарські справи — уздоровлення фінансів та пожвавлення закордонної торгівлі.

Ізраїль сподівається дістати від ЗСА 50 джетів у 1970 р.

Єрусалим. — Ізраїльський прем'єр Леві Ешколь заявив журналістам, що він сподівається, що Ізраїль дістане обіцяних Америкою 50 джетових бомбовиків типу „Фантон" у 1970 році, покликавшись при цьому на обіцянку, яку дав йому особисто президент Джансон під час їхньої особистої зустрічі в січні цього року у Вашингтоні. Особистий представник Ричарда Ніксона, кол .пенсилвенійський губернатор Віллям Скрентон, бувши 10 днів тому в Ізраїлі, заявив, що на доставу 50-ох американських джетів требу буде почекати в Ізраїлі „кілька років". Леві Ешколь, не назвавши за прізвищем військового міністра генерала Моше Даяна, застерігся проти заяв Даяна щодо ізраїльської закордонної політики, заявивши, що ніякий окремий міністер не може вести політики — веде її тільки цілий уряд. Тим часом саме тоді ген. Моше Даян був на півгодинній авдієнції у Ричарда Ніксона у Ню Йорку. Моше Даян прилетів до Ню Йорку, щоб виголосити промову на бенкеті у користь щорічного так званого Жидівського Апелю із збіркою фондів для Ізраїлю. Вийшовши з готелю „Пієр" в Ню Йорку, де Ніксон мав свою головну квартиру, Моше Даян заявив, що він не виніс враження, що американська політика за Ніксона зміниться супроти Близького Сходу. Він заявив також, що Ніксон не пред'являв йому ніякого власного пляну замирення з арабськими сусідами та що його відвідини у Ніксона мали тільки „куртуазійний характер".

Успішна прапрем'єра документального фільму „Україно, у твоєму імені живу"

Ню Йорк. — Снігова заметіль 15 грудня мало вплинула на кількість присутніх на першому перегляді документального фільму під наголовком, взятим із поезії В. Симоненка, „Україно, у твоєму імені живу" — про 20-річну діяльність Спілки Української Молоді Америки: в залі Дому ОУВФронту побачити фільм зібрались близько 200 осіб, з того майже половина сумівців. Висвітлення фільму попередив словом про працю СУМА за 20 років та про значення кінодокументалістики голова місцевого Осередку ім. ген.-хор. Т. Чупринки К. Василик. Кінопродуцент Ярослав Кулинич здіймав цей фільм впродовж багатьох років на Оселях СУМА, під час з'їздів і здвигів, в Осередках у Ню Йорку, Філядельфії, Чикаґо, Дітройті, Бофало, Йонкерсі, Пассейку та інших, включивши у фільм і промовисті картини з участи сумівців Америки у антикомуністичних маніфестаціях по різних містах, у парадах в День Льояльности, у відкритті пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні, в Дні Молоді під час Експо-67 в Канаді тощо. Дикторський текстдо фільму, написаний Л. Полтавою, зразково читає фаховий радіодиктор Микола Французенко; нагляд над музично-вокальним оформленням фільму здійснив молодий композитор Ярополк Ласовський. На висвітленні фільму гостями були відомі діячі Пласту, інж. Михайло Пежанський з дружиною, — частина фільму присвячена зустрічі групи сумівської молоді з пластовою молоддю на пластовій оселі „Вовча Тропа" в Іст Четгем, Н.Й.

Канадійський міністер прислав побажання українською мовою

Вінніпеґ. — „Вельмишановний Отче Прелате Кушнір!" — такими словами українською мовою розпочинається привітальний лист Міністра внутрішніх справ Канади Жерара Пелетьє, написаний в Оттаві 12 листопада: „Дозвольте мені побажати Вам всього найкращого з нагоди Вашої 75-річної річниці народження, яка відбудеться 16 числа цього місяця. Сподіваюся, що Ви щасливо проведете цей день разом з своїми рідними та друзями. Хай наступний рік принесе Вам щастя та здоров'я". Листа було переслано з Міністерства внутрішніх справ в Отаві до Катедри св. Володимира і Ольги у Вінніпеґу. О. д-р Василь Кушнір — голова СКВУ і голова КУК, відзначив у листопаді 75-ліття з дня народження. Його вітали також привітами - листами прем'єр Канади Трудо, прем'єр Манітоби Вір, провідник опозиції Молґат та ін. канадійські діячі. Оттавське Міністерство внутрішніх справ має в канцелярії перекладачів і секретарок, які володіють мовами етнічних груп Канади.

О. д-р В. Кушнір, якому сповнилося 75 років життя. НА МНОГАЯ ЛІТА, ОТЧЕ ПРЕЛАТЕ!

Створено перший Відділ Національностей при Республіканській Партії

Ню Йорк (В.К.). — У п'ятницю 6-го грудня ц.р. в готелі „Балтимор" в Ню Йорку створено перший в ЗСА Відділ Національностей при Республіканській Партії. На зборах представників різних національних груп, що брали активну участь у виборчій кампанії за президента ЗСА Ричарда М. Ніксона, а які скликав М. Сатірґос, кол. екзекутивний директор Комітету Національностей в Ню Йорку під час виборів, представник з Вашингтону Дж. Бирджес, директор Відділу Національностей при головній кватирі Республіканської Партії поінформував присутніх про те, що його уповноважено розбудувати стейтові Відділи Національностей. Він підкреслив великий вклад праці національних груп у виборчій кампанії по стороні Республіканської Партії. Це й спонукало Республіканську Партію і, як заповідав у своїх передвиборчих виступах Ричард Ніксон, приділити увагу національним групам, які на 200 мільйонів населення ЗСА охоплюють 30 мільйонів. Тому, що в Ню Йорку національні групи виявили найбільшу активність і організованість, його метою є створити перший Відділ Національностей саме тут і з цією метою він приїхав. Він хоче почути від зібраних думку в цьому питанні та як вони собі уявляють буде найкраще притягнути в члени Республіканської Партії представників національних груп на базі автономного Відділу Національностей.

М. Сатіргос і Дж. Бирджес висловили подяку організації „Американці за Визволення Поневолених (*Закінчення на стор. 4-ій*)

Унікальний майстер золотих мініятюр показав виставку на зрізі макового зерна

Київ. — Не в Києві, а в Москві, на „Виставці досягнень народного господарства", експонується унікальна виставка надзвичайного українського майстра різьби Михайла Маслюка, пенсіонера із Жмеринки на Вінничині. Із золота, плястмаси, кістки або слюди він вирізьблює мініятюрні предмети. 115 таких експонатів поміщуються на аркуші кишенькового записника. Понад 30 експонатів умістив він на покришці невеликого наручного годинника. Тепер у Москві показують його найновіші праці: 22 вирізьблені з золота предмети, поміщені на зрізі макового зернятка. Щоб оглядати цю виставку, потрібно мікроскопа. Між вирізьбленими речами є мікроскопічний, найменший у світі стадіон з написом „Д" — „Динамо" в Києві: над стадіоном вирізьблені чаша і м'яч: київське „Динамо" знову зайняло першість в СССР з футболу. Однак, більшість предметів, показуваних у Москві, присвячені Леніну, штучним „спутникам", ракетам з совєтською емблемою тощо, як інформує „Радянська Україна" з 30 листопада. Звичайно, народний український майстер мініятюр цікавиться й іншими темами, але „Радянська Україна" і виставка в Москві цікавляться лише большевицькою пропаґандою. Закордонні відвідувачі московської виставки оглядають твори ще одного „русского мастера . . ."

Турбуються станом парків і заповідників в Україні

Київ. — „Наша держава завжди охоче надає кошти, коли йдеться про інтереси людини та її здоров'я". — висловивши таку думку, „Літературна Україна" з 15 листопада в статті „Яка вона, українська Флора" подала декілька практичних віcток: „Академія не має можливості впорядкувати навіть знаменитого Голосіївського лісу, серед якого сама розташована. Забруднені озера ,замулені джерела, на дерева наступає асфальт ,не ведеться розчищення лісу... Відносний порядок наведено лише при дорозі, що веде на Виставку досягнень народного господарства УССР". В тій же статті: „Чи не стосуються перестороги й таких парків, як Батуринський, Любішівський опріч парку, тут доруйновується костьол у стилі барокко, в поганому стані й колишня гімназія, де вчився Костюшко, хутір „Надія" та багато інших?" Із статті виявляється, що в Україні „ми покищо не маємо жодного національного заповідника, парків, а Шуцманська пуща та Шацькі озера вивчаються як перспективні території". „Літературна Україна" доходить то такого заклику: „Хочеться поквапити: швидше обговорюйте і перетворюйте „перспективні території" на справжні, бо час іде, й вони одного чудового дня перестануть бути навіть перспективними". У статті згадано, що по-справжньому упорядковано тільки парк біля Господарської Виставки УССР. До речі, це те місце, куди постійно водять закордонних туристів...

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n. Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Знову МВД

У країні диктатури нічого не діється поза пляном. Там немає місця для ініціятиви мас чи одиниці, адже все підпорядковане й контрольоване центром, який „усе знає" і все „вміє". Клясичним зразком такої диктатури є Совєтський Союз із його ЦК КПСС у Москві. Нещодавно відбувавсь третій з'їзд Спілки малярів СССР. У Центральному Комітеті комуністичної партії вирішили дати Спілці малярів СССР новий совєтський орден, щоб ним змобілізувати і підігнати мистців, аби вони активніше виконували партійні „соцзамовлення". І вже московська преса повідомила про такий орден, натякаючи, що хто буде йти врозріз із вимогами партії, той буде „плямувати честь ордена"... Московські газети, а за ними й „республіканські" з 29 листопада несподівано принесли такий черговий „указ" президії Верховної Ради СССР: „Перейменувати союзно-республіканське міністерство охорони порядку СССР на союзно - республіканське міністерство внутрішніх справ СССР", по - російському: „Министерство Внутренних Дел", скорочено — МВД.

Відновлення МВД, яке вже існувало після ліквідації НКВД, навіть у назві має свій глузд: люди середнього покоління, не кажучи вже про старших, добре пам'ятають опричинські дії МВД, нічні арешти і допити. Відновлення МВД знаменує посилення психологічного і фізичного терору в московсько - большевицькій імперії.

Росія в давнину, точніше — Московщина — знала вже опричників за Івана Грозного, знала чорносотенців, а за большевиків в СССР мільйони людей загинули від ЧЕКА, ГПУ, НКВД, МВД, КҐБ. Нині ж до „Комітєта Государственной Безопасності", КҐБ, знову долучили ще й „союзно - республіканське міністерство МВД", яке має з пістолею в руці пильнувати за внутрішнім ладом в СССР. Формально в постанові сказано, що цей захід потрібний для того, щоб „дальше зміцнювати совєтську міліцію". Відновлено емведівську систему тому, що „міліція має більше функцій", ніж штрафувати за паркування авта, чи зловити за руку злодійчука на базарі. Відновлення МВД — це ще один крок назад до сталінського терору, яким Москва буде намагатись продовжити існування тюрми народів.

Ювілейний привіт

З масовим переїздом на американський континент українських вигнанців з рідних земель пожвавилась праця в усіх ділянках українського еміграційного життя. Скріплювались давні й творились нові установи й організації. Деякі з них вросли в новий ґрунт, стали конструктивними станицями української національної громади серед англомовного оточення Канади й З'єднаних Стейтів. Інші заниділи, не виявили життєздатности і вже зникли. Найбільшою передумовою успіху, тривкости й корисности для всієї спільноти є — ідейний зміст і фаховий підхід до діла.

Приплив нових українських поселенців позначився особливо на розвитку і вигляді української преси. Поширились, покращали давні часописні органи, постали теж нові. Деякі з новопосталих були тільки коротковічні. Між тими, які збереглися, побільшили розмір, поглибили зміст і вписалися вже в історію української вільної преси, належить „Гомін України", суспільно - політичний тижневик у Торонті, який саме тепер, у грудні 1968, відзначає своє 20-тиріччя.

Деякі розполітиковані українські люди підходять до періодичного друкованого слова з погляду партійної вивіски. Підхід наскрізь фальшивий. В новітньому вільному українському суспільстві є місце для різних партій, таборів, груп, світоглядів, Є місце для часописів різного напрямку. Щоб тільки кожний часопис стояв твердо на українських самостійницьких позиціях, коби відповідав засадничій місії кожної газети — інформування і коментування подій, — щоб зберігав пристойний тон і рівень, щоб користувався фахівцями друкованого слова, редакторами й журналістами, свідомими великої місії свого стану. Вірність національно - політичним принципам, культура і фаховість — це єдино вирішні критерії, а не партійна приналежність, бо понад усі партії стоїть спільний інтерес.

„Гомін України" служить впродовж 20-ох років українській визвольній справі згідно з ідеологією свого табору. У проводі його видавництва та в складі редакції перебувають відомі громадсько - політичні й культурні діячі, фахові журналісти, з окремою увагою до літератури й мистецтва. 75-річна „Свобода" вітає в гурті вільної української преси на американському континенті „Гомін України" з його 20-тиріччям.

НІМЕЦЬКИЙ ІСТОРИК ПРО НІМЕЦЬКУ ПОЛІТИКУ В МИНУЛОМУ ТА В СУЧАСНОМУ

Мюнхен. — Гюнтер Штекль (Stökl), професор східньо - европейської історії університету в Кельні над Райном, належить до визначних знавців - спеціялістів свого предмету. Його „Історія Росії" (Geschichte Russlands) вже вийшла другим виданням. На відміну від своїх попередників — німецьких професорів, що писали історію Росії під впливом централістичних російських авторів, Штекль уділив місце у своїй „Історії Росії" теж для неросійських народів. Роздумуючи над історією Німеччини та народів Східньої Европи, Штекль прийшов до висновків, котрі подав у своїй книзі: „Східня Европа та німці". Ця книга викликала широкий відгук і в Німеччині і в Західній Европі, як також у тій сфері, що зветься „Совєтський бльок".

В оцінці політики німецької імперії, створеної Бісмарком після франко - пруської війни 1871 р., Штекль стоїть на позиції другого молодого німецького історика — Фріца Фішера: обидва вони засуджують імперіялізм урядів „Райху", що спирався на поширений у суспільстві націоналізм. Вислів цьому дав кайзер Вільгельм II перед вибухом першої світової війни 1914 р. В розмові з міністром закордонних справ Австро - Угорщини Берхтольдом Вільгельм II сказав: „Слов'яни не створені для панування, а на те, щоб служити, і це треба їм показати". Коли Гітлер говорив і писав про німців, як „народ панів", то це була ідея в Німеччині не нова.

Штекль стверджує, що німецькі консервативні кола після першої світової війни ніяк не хотіли миритися з новою ситуацією на Сході Европи, де постали нові держави.

Німецькі провідники плянували ревізію створених східніх кордонів Німеччини, хоч втрачені території на користь Польщі історично та етнографічно німецькими не були. Штекль згадує, що президент Німецького Райху Гінденбурґ (він призначив Гітлера головою уряду Німеччини в 1933 р.,) був дуже невдоволений, коли Гітлер в 1934 р. підписав договір не-агресії з урядом Польщі. Аджеж такий договір ґарантував непорушність західніх кордонів Польщі. Гітлер довірочно повідомив Гінденбурґа, що договір неаґресії з Польщею мав ціль — приспати увагу поляків, а в дійсності він, Гітлер, мав інші пляни щодо Польщі...

„Агресія проти Польщі в 1939 р. була тільки ствердженням цієї гри", — пише Штекль.

Штекль уважає, що політичні провідники Німеччини і німецького суспільства є під впливом ілюзії, стараючись витіснити з пам'яти недавнє минуле:

„Хто намагається погасити минуле Европи в роках 1939-1945 в історичній пам'яті, той нічого не зрозуміє в сучасній Східній Европі".

Штекль перестерігає німецьких політиків перед ілюзією, мовляв, так звана німецька демократична республіка під комуністичною диктатурою може стати предметом торгів між Москвою і Бонном, що Москва та її сателіти погодяться на ліквідацію держави Ульбрихта. Навпаки: комуністична зона Німеччини, — пише Штекль, — це для Совєтського бльоку „міцна позиція". Прилучення держави Ульбріхта до Західньої Німеччини збільшило б вагу німецької держави і її змагання вернутися до кордонів 1937 р. на Сході Европи.

Штекль перестерігає тих німецьких політиків, які вірять в правні категорії в міжнародній політиці. Не слід змішувати науку права (юриспруденцію) з політикою в міжнародних взаєминах. Автор книги зазначає, що „національна катастрофа 1945 р., може навчає німців молитися, але не обов'язково вчить мислити".

Історичний процес — „це цілість". Хто цього не хоче зрозуміти, той стає жертвою ілюзій і мрій. Штекль пригадує своїм читачам, що похід Гітлера на Схід „був не тільки боротьбою проти ідеологічного ворога — большевизму, але також боротьбою за знищення російського народу та всіх інших народів, котрі заселяли бажаний німцям простір для життя". І німецький історик нагадує своїм землякам, що така минувшина в Німеччині забувається:

„Хто сушить голову над тим, чому всі ці народи навіть і в найліпшому випадку мають роздвоєні почування супроти німців"?

На погляд Штекля, німецька політика на Сході Европи не має шансів використати напруження і можливий воєнний конфлікт між двома комуністичними імперіями — Китаєм і Росією. Дехто має в Німеччині надію, мовляв, Москва, щоб мати безпечні кордони на Заході в час свого конфлікту з Китаєм, погодиться на об'єднання Німеччини. Цю надію називає Штекль безпідставною: на комуністичну совєтську зону Москва може спертися, але що може обіцяти Москві та її сателітам об'єднана Німеччина, в якій не вгаває пропаґанда за відновлення кордонів з 1937 року?

Автор книги — „Східня Европа та німці" — зазначає, що німецька імперія була створена в 19 стол., коли переважала в політиці ідея національної держави. В теперішній ситуації европейських держав зростає „взаємозалежність" країн. Це не значить, що національні держави мали б зникнути. Але, — робить висновок Штекль, — в нових обставинах треба позбутися примітивних н а ц іоналістичних категорій думання, що й досі панують по обох боках муру (берлінського) та залізної завіси".

Українцям думки Штекля можуть бути корисні, бо історик висловлює свої погляди на політику, як реальність, зв'язану з минулим і відкидає мрії та ілюзії, хоче виходити з того, що є в реальній, хоч невеселій дійсності. І в нас поширене учення про сліпе, невмотивоване „хотіння", як основу політики, і погорда до фактів. Тому попадаємо в сферу мрій та ілюзій.

П. А.

ДО ЮВІЛЕЮ „ПРОСВІТИ"

Відзначаючи цього року століття заснування Товариства „Просвіта" у Львові, хочу згадати кількома реченнями про спроби організації „Просвіти" на Басарабії перед п'ятидесяти роками, себто в 1918 році.

Коли, на основі мирового договору в Бересті Литовському в місяці лютому 1918 р., австро - угорська армія пішла очищувати землі Української Народної Республіки від большевицьких наїзників, північно - західню частину Басарабії по містечко Атаки над Дністром, замешкале в більшості українцями, окупувала 43-тя австро - угорська дивізія, бо ця частина української землі не була прилучена до УНР, а тільки залізниця і пошта були під управою Української Держави.

Головним містом, немов би столицею цієї частини Басарабії, було місто Хотин, де й зосереджувалося українське культурне життя. Літом 1918 р. основано там товариство „Просвіта" й ішли старання відкривати відділи і читальні по селах і містечках. На основуючі збори читальні в одному селі коло містечка Липкани (назви села вже не пам'ятаю), вислала мене команда дивізії, як представника військового управління. Організацією читальні займався учитель місцевої школи, до якого я й заїхав. Він поінформував мене, що має малі надії на переведення свого пляну, себто на оснування читальні, бо місцевий православний священик є ворогом всякої освіти селян і він буде противитися оснуванню читальні, а що селяни стоять по його стороні, тому пляни можуть не вдатися.

Священика він мусів запросити на збори, щоб оминути підозри, що читальня буде ворожою Церкві чи священикові. Коли селяни зібралися в шкільній залі, учитель відкрив збори та пояснив селянам, що на основі точок американського президента Вільсона, кожний нарід має право на самовизначення і на розбудову власного культурного життя. Нашому народові треба передусім освіти, якої не міг він здобути за панування російських царів. Тепер настав час, коли кожний може здобувати освіту, тому треба це використати і починати від освіти селян, а першим кроком для цього буде оснування читальні, де, у вільному від праці часі, можна буде прийти читати часописи чи книжки, а для тих, що не грамотні, він радо влаштує курси грамоти. В часі доповіді учителя, увійшов на залю старенький батюшка, і сидячи, п р и слуховувався промові. Коли цей скінчив говорити, батюшка встав і сказав коротко і ясно: „А я вам ґаварю, что нікакой чітальні вам нє нада, бо кніґі ето діявольскоє дело. Пріхадітє до мєня, я буду вам чітать житія святих і больше вам нічєво нє нада", Сказав він ще дещо більше, що всі нещастя, які падають на людей, спричиняють книжки і подібні „повчальні" слова. Селяни слухали цієї „проповіді" немов зачаровані, і коли учитель звернувся із запитом, чи хто хоче забрати голос, ніхто не відозвався, хоч я бачив по мінах деяких селян, що мали охоту говорити, але в присутності свого „пастиря" не мали відваги.

Мене просто „заскочила" бесіда батюшки і, хоч я мав бути тільки німим обсерватором зборів, забрав я слово та сказав кілька речень про вагу освіти, про життя освічених селян в інших европейських країнах, в яких присутні певно бували в часі війни, чи то на фронтах, чи в полоні. Вправді бувають і погані книжки, але ж їх у читальні певно не буде, бож читальнею буде опікуванитя ваш учитель, який хіба хоче вас добра навчати, а не навпаки. По мені сказав учитель ще кілька слів, збиваючи погляди батюшки, і ще раз запросив приявних до слова та всі мовчали, тільки батюшка ще раз повторив свої слова про „діявольскоє дело" і вийшов із залі, а за ним, шнурочком... усі селяни. Залишились тільки ми вдвох з учителем, який розклав руки і сказав, що він таке й передбачував.

Наступного дня був я на установчих зборах відділу „Просвіти" в містечку Липкани. Тут був уже інший настрій. На зборах були селяни, учителі та інші інтеліґенти, а між ними й кількох священиків. Збори проходили речево, видно було зацікавлення „Просвітою" та охоту до праці. Усі приявні заявилися за заснування відділу „Просвіти" та вибрали управу.

Та життя басарабської „Просвіти" було коротке. З початком листопада завалилася Австрія, військо поспішно від'їздило до своїх країн, румуни перейшли ріку Прут та зайняли всю Басарабію і почали свою „господарку", а в першу чергу нищили прояви українського життя, яке тількищо почало будитися.

Осип Залеський

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Данилюк

ПРОБЛЕМИ ЗИМИ

Застуда

Звичайне застудження — це не грізна недуга. Вона рідко потребує надзвичайних медикаментів, бо звичайні домашні ліки повністю вистачають.

Застуда постає внаслідок сильного п р о холодження ніг, холодного протягу при розігрітому тілі, пиття холодних напоїв при потінні і т. д. Починається вона болями в костях і м'язах, невеликою гарячкою, побільшеними виділинами з носа, легким болем горла, іноді легким кашлем. Температура рідко підноситься понад 101 ст. Фаренгайта. Застуда звичайно триває не більше 48 годин, і зникає, людина стає працездатною за 2-3 дні.

Спокій в ліжку 24 години, багато рідин, зокрема овочевих соків, молока та бульйонів — повністю вистачають на вилікування, коли ще береться звичайну аспірину по одній-дві таблетки щочотири години. Для успокоєння кашлю й мокрого носа можна брати якібудь препарати проти застуди, що продаються без рецепти в аптеках.

Іноді звичайна застуда може перейти в скомплікований стан запалення горла, в бронхіт з болючим кашлем, тощо. Тоді звичайно температура більшає і триває довше, як два дні. Деякі лікарі пропонують триматися такого режиму, як в перших днях, а інші приписують медикаменти, включно з антибіотиками. Я раджу брати антибіотики, коли температура не зникає після двох днів, або коли кашель переходить в бронхіт.

При відсутності комплікацій звичайна застуда переходить без ускладнень, коли ж ні, то треба порадитися лікаря. Деколи виникає запалення легень.

Запалення легень

Це в більшості бактерійна інфекція легень, рідше вірусова. Приходить або самостійно, або внаслідок недопильнованої застуди.

Починається звичайно високою гарячкою, болючим кашлем, дрожем, болями цілого тіла, а також болями в якійсь частині грудей. Віддих стає важкий, приходять болі при вдихуванні повітря. Протягом дня або двох починає відходити мокрота при кашлі, яка має кров'яні „нитки", або кров'яне забарвлення. Температура підноситься до 104 ст., людина помітно ослаблюється, виглядає недужа. Апетит тратиться. У дітей починаються блювання.

Є цілий ряд бактерій, що викликають запалення легень, а серед них і специфічна бактерія, що приходить лише при цій недузі. На щастя, в сьогоднішній добі, кожна бактерія може бути знищена антибіотиками. Лікування, отже, запалення легень тепер не таке складне, як колись. Воно звичайно триває 5-10 днів, рідко довше. Дуже часто тепер лікується цю недугу без допомоги шпиталю, хіба в окремих випадках, як у старшому віці, при наявності інших недуг, ослаблення і т. д.

Очевидно, що при перших познаках можливости запалення легень цієї недуги ігнорувати не можна, і негайно шукати лікарської допомоги. Задавнене запалення може привести до поважних ускладнень, включно з абсцесом в легенях. Повторюємо основні симптоми запалення легень: висока гарячка, дрижаки, болі по цілому тілі, болячий кашель з мокротою забарвленою кров'ю, повний брак апетиту, в дітей також блювання.

Інфлюенца

Є кілька видів інфлюенци, а серед них „тутешня" й азійська — найважчі.

Останнім літом появилась ще одна відміна азійської, А-2, яку популярно назвали типом Гонґ Конґу, бо вона вперше появилась. Вона мала не дуже важкий перебіг в початках, але тепер, як переходить на інші континенти, стається такою важкою, як її „сестра", давня азійська інфлюенца.

Усі і нфлюенци, я к и х звуть тут популярно „флю", мають однаковий перебіг, і часто їх важко відрізнити, хібащо робиться спеціяльні аналізи в лябораторіях.

Основні симптоми інфлюенци подібні до звичайної застуди з тим, що всі вони важчі. Більше болю по тілі, більший біль голови, вища гарячка, що доходить до 103-104 ст. Ускладнення частіші, як при звичайній застуді.

Лікування — таке саме, як при застуді: спокій, багато рідин, аспірина, а при ускладненні — приписані ліки. Люди старші віком, а також реконвалесценти після операцій чи інших недуг мусять більше пильнуватись. Усім не рекомендується залишати ліжка, аж поки не спаде гарячка, і не залишати хати, аж поки вона зо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

НАМАГАЮТЬСЯ ПІДТЯТИ НАРОДНІ ТРАДИЦІЇ

„Народні традиції, нові совєтські звичаї й обряди — на службу комуністичному вихованню трудящих" — під таким девізом відбувалася обласна наукова конференція. В її роботі взяли участь також представники Москви, Києва, Риги, Закарпатської, Волинської, Івано-Франківської, Р о в е нської, Чернівецької та інших областей." Повідомляючи про це, „Молодь України" з 22 листопада назвала такі нові „обряди": „Свято серпа і молота, свято урожаю, вечори трудової слави, посвячення молоді в робітники, посвячення селян у колгоспники, день депутата, день повноліття".

СВОБОДА ЦІНИ НЕ МАЄ

Ярослав Гайвас

(16

З огляду на те, що ми находилися перед періодом включення широких мас у боротьбу, треба було вже тепер всім членам Організації на різних організаційних щаблях включатися в усі ті масові виступи й здвиги, що мають місце серед нашого населення, чи вони стихійні, чи організовані леґальними партіями, або установами. В такі масові виступи треба включатися з метою перебрати керівництво ними, або принаймні впливати на їх національно-політичну виразність. Тут завдання нелегке, бо треба буде мати діло не раз з елементами, які мають досить з'ясовані ненаціоналістичні й нереволюційні погляди й програму і треба буде свій зміст протискати, вживаючи різних тактичних заходів. Одначе це не повинно бути дуже складне завдання, бо народні низи в нас, як і всюди, радо відгукаються на виразні національно-політичні постуляти, як теж, відповідно зрушені ,відносно легко включаються активно в акцію. Тяжче буде з провідними елементами опортуністичних груп. Хоч велика частина з них в часі загальної боротьби включиться в неї, то тепер — в стадії підготови — від них слід чекати різних маніпуляцій, відставання ,навіть відкритих заперечень і протизаходів.

В умовах, як теперішні, дуже легко може дійти до індивідуальних, або внутрігрупових передчасних і неплянованих виступів. Їх треба берегтися, бо ними можна зірвати не раз неодну важливу довшечасову акцію. Коли йдеться про різні форми допомоги Карпатській Україні, то нехай веде її аж до свого відходу Р. Шухевич, який сам не входить до КЕ, а може власне тому. Перед його відходом слід намітити іншу цього самого покрою людину, члена ОУН з широкими зв'язками серед усіх кіл нашого громадянства, зі симпатіями серед різних кол.

Вертаючись назад, ми можемо з огляду на важливість місії, брати зі собою тільки Р. Шухевича. Перебранням нас на кордоні займеться Р. Мирович, який теж і устійнить з нами пункти й техніку передачі вісток та матеріялів.

З таким вантажем наступного дня зараз після обіду виїхали ми автом Форд, одним з тих, що їх українське громадянство ЗСА через ОДВУ передало Карпатській Січі. Над автом повівав жовтоблакитний прапорець, що нашим членам у терені мало вказувати на важливість поїздки, а нам додавало почуття самопевности і гордости. Цю практику, видно, селяни, а головно молодь по селах знали, бо частенько нас вітали гучними окликами „Слава Україні!" Вже було темно, коли ми добилися до Волівця, під ту саму станицю, де нас переслухувано й перевірювано, та звідки нас відтранспортували далі. Зустріли деяких знайомих стражників, які тепер були дуже приязні до нас. Р. Мирович пішов до команданта станиці, видно мав офіційний зв'язок до нього, а ми тимчасом узулися в туристичні черевики, наділи відповідні штани, щоб їх перед виходом на відкритий шлях скинути, а вбратися в нормальне вбрання, яке було в наплечниках. Луцева ми мали тепер оминати й вийти горами прямо під Гребенів, щоб уникнути всілякої підграничної небезпеки. Коли Мирович скінчив з комендантом, ми ще вийшли на двір разом і тут устійнили дві справи: вертатимемося за місяць і він нас чекатиме три ночі 21-23 грудня під границею, а пункт визначили докладно, бо й Іван і Ромко знали цей відтинок дуже добре.

Коли ми говорили на дворі, надійшов з обхідної служби пограничник-українець, який нас пізнав з попереднього разу. Ми його запитали, як там на границі і він нам розказав, що все спокійно. А тоді запропонував, що возьме дозвіл від команданта й відведе нас найкращою дорогою на вказане нами місце. В дорозі пограничник був дуже веселий, говірливий, розказував про все можливе, а тоді почав питатися, звідки ми знаємо докладно границю, чи живемо в околиці, куди залюбки переходимо, запропонував, якщо ми ще прийдемо, то він може вийти напроти нас. Я відмовчувався, бо й так не багато міг сказати, а Іван провадив „діялог", розказуючи стражникові різні казочки. Коли ми вже були недалеко границі, стражник нас попрощав, бажаючи „щасливої дороги" й подався вниз. Ми передихнули трохи, а Іван почав півголосом нарікати, що ми „такі старі, а такі дурні" взяли того типа, який, вернувшися з патрулі, був напевно втомлений і кинувся супроваджати нас „безкорисно", а ми не догадалися, що він „служить якійсь холєрі". Іван бурмотів у дорозі, а я посувався за ним, думаючи, що це просто „професійне перевразливлення".

Коли ми вже мали переходити границю, з напрямку, в якому пішов наш супутник-стражник, прогримів вистріл. За ним по хвилинці другий, а після такої самої відстані часу третій. Як опечений підірвався Іван, просичав мені „дерім" і хоч ми були вже здорово заболочені і втомлені, зірвалися з місця. Іван наперед, а я за ним, настигаючи як найближче, щоб не загубитися. За кілька хвилин в голові било молотами, в грудях шипіло, повітря зі свистом і болем вдиралося крізь горло. А Іван нахилився і гнав. Не знаю, як довго це тривало, але мені здавалося, що ми вже мусимо бути далеко від границі. Раптом Іван кинувся на землю і почав наслухувати. Я за ним. Навколо було тихо, ніякого звуку, ні шелесту галузки. Тоді ми почали приглядатися хребтові, що його недавно перейшли. Іван торкнув мене і показав у напрямі, звідки ми прийшли. Кількасот метрів від нас блимало світло. Зникало, то знов появлялося. Подавано сиґнали...

Гемонд, Індіяна

ВІДЗНАЧЕННЯ 50-ЛІТТЯ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ

3Заходом місцевого Відділу УККА відбулась урочиста Академія для відзначення 50-ліття Листопадового Зриву. Академія відбулась 17-го листопада в церковній залі української католицької церкви св. Йосафата в Монстері.

Святкування започаткувалося трьома Богослужбами: Молебнем за український нарід, Панахидою за загинулих в листопадовім зриві і посвяченням двох прапорів — українського і американського, власности місцевого Відділу УККА. Богослуження відслужив місцевий парох о. Й. Мартинюк в українській католицькій церкві св. Йосафата в Монстері.

Академію розпочато відспіванням українського і американського гимнів. Відбувся символічний акт передачі прапорів з рук двох найстарших віком кумів: п. Антона Миленького і Михайла Залуцького, котрі передали прапори юнакам-хорунжим СУМА ім. „Крут" М. Пилипчакові і О. Шевцеві.

Акт передачі прапорів перевів Ст. Пилипчак, котрий виголосив відповідну промову.

Святочну доповідь по-українськи виголосив В. Ванджула, котрий говорив про Листопадовий Зрив і про 35-ту річницю голоду в Україні.

Святочне слово по-англійськи мав о. Й. Мартинюк.

Відтак була мистецька програма.

Дитячий хор під дир. пані Ю. Іжак відспівав кілька пісень. „Ми є діти України" — віддеклямував юнак С. Юзків. Місцеве юнацтво під управою Ст. Пилипчака виконало дві гуртові рецитації.

Гуртову молитву „За долю і волю українського народу" виконало все юнацтво в супроводі п. М. Залуцького під гарно на сцені вдекорованим портретом Ісуса Христа під час молитви на Оливній горі.

Відбулась церемонія-вручення почесних грамот УККА п. Антонові Миленькому і п. Михайлові Залуцькому з відповідним словом п. інж. В. Непіпа про мету і завдання УККА

Свято закінчено піснею „Не пора, не пора". Свято отворив і закрив Ст. Васильовський, голова місцевого Відділу УККА. Проводив святом Ст. Пилипчак.

М. Возняк

ІТАЛІЯ МАЄ НОВИЙ УРЯД

Рим. — Християнський демократ Маріяно Румор склав новий уряд, закінчивши цим 23-денну урядову кризу. Цей уряд має знову характер центро-лівого кабінету, складеного на базі коаліції Християнсько-демократичної і Соціялістичної партій. Міністром закордонних справ став голова Соціялістичної партії, кол. віцепрем'єр 77-літній Пієтро Ненні, який заявив, що Італія надалі буде льояльним членом західнього Атлантійського Союзу (НАТО). Однак Ненні заявлявся раніше проти участи Америки у В'єтнамській війні, тому передбачують, що Італія буде менше підкреслювати свою приязнь з Америкою.

2 ТИЖНІ

залишилося до вплати Національного Датку до УНФонду УККА на 1968 р. Виконаймо наш обов'язок та зміцнім фінансово наше верховне суспільно-політичне представництво в ЗСА.

Український Конгресовий Комітет Америки здійснює багатогранну працю в користь української спільноти в Америці й українського народу в Україні. Цю працю веде УККА виключно власними фінансовими засобами, що їх складає свідоме й патріотичне українське громадянство.

Вплата Національного Датку до Українського Народного Фонду — свідоцтво нашої політичної зрілости й державницького вироблення.

Ріджайна, Канада

ВІДЗНАЧЕННЯ 50-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

Золотий Ювілей Української Державности тісно пов'язаний з подіями, які відбулися 22 січня 1918 року, 1 листопада 1918 року і 22-го січня 1919 року. Ці роковини відзначають українці у вільному світі торжественно.

Пластова Група в Ріджайні порішила відзначити 50-ліття української державности окремим святкуванням і приготовила святочний концерт, який відбувся під патронатом місцевого Відділу КУК 17 листопада в залі Українського Національного Об'єднання.

До співпраці запрошено Пластову Групу зі Саскатуну, яка сюди прибула в числі 32 юнаків і юначок під проводом опікуна пл. сен. о. В. Івашка. В неділю пластова молодь вислухала Службу Божу, що її відправив у церкві св. Василія пл. сен. о. Івашко і сказав відповідну до хвилини проповідь.

В пополудневих годинах відбулася святочна програма на яку прибуло коло 200 осіб. Програму почато співом пластового гимну. Опісля членки гуртка „Кедрина" з Ріджайни мельодійно відспівали „Від Синього Дону" і „Марш куреня бойків". Змістовну промову про значення роковин 50-ліття української державности виголосив пл. сен. о. В. Івашко. Опісля точки перепліталися виступами пластової молоді зі Саскатуну і Ріджайни. Найперше ст. пл. Таня Воробій вміло виконала на піяно „Українську думку" Присовського, а члени пл. куреня пластових юнаків ім. О. Тисовського „Запорозький танець". „Любіть Україну" В. Сосюри з незвичайним чуттям продеклямувала пл. розв. Тамара Воробій. Хор пластунок зі Саскатуну відспівав дві повстанські пісні. Пл. прих. Василь Солодюк вив'язався вдало деклямуючи „Думу на відзначення 50 ліття Української Державности". Опісля пластуни з Ріджайни при акомпаніяменті гітар відспівали дві пісні. Кінцевою точкою була хореографічна сцена „В поклоні героям" у виконанні пластунок із Саскатуну, які отримали належне признання. На закінчення проф. Петро Воробій, голова Пластприяту в Ріджайні, подякував молоді за вдале відзначення важливих роковин.

(Б. К.)

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

(Закінчення зі стор. 2-ій)

всім не мине. Звичайно людина хворує тиждень.

Специфічного ліку нема, бо це вірусова недуга. Але ускладнення, викликані вже бактеріями, лікувати можна. Проти домашньої і азійської „флю" вже давно є вакцина, яка в 80-90% забезпечує проти цієї недуги. Для інфлюенци Гонґ Конґу вакцина вже появилась, її вже вживають у багатьох місцях. Передусім повинні щепитися люди понад 65 років, хворі на серце, видужуючі від операцій чи недуг, вагітні жінки, анемічні люди, хворі на легені, з високим тисненням крови та іншими хронічними недугами. Було б добре щепитися всім, і це буде можливе, як продукція вакцини збільшиться.

НАША ПОШТА

У зв'язку з Різдвом обох календарів та Новим Роком — наша колюмна „На медичні теми" появиться знову аж після свят українського стилю. Бажаємо Читачам здоровими відсвяткувати Різдво та Новий Рік.

В Україні поширюється масове пияцтво

Київ. — „Соціялістичний суспільний лад повністю усуває ті соціяльні основи, які породжують пияцтво у масовому маштабі і живлять це ганебне явище", твердить на сторінках „Молоді України" з 3-го грудня капітан міліції Б. Керничний в Києві. Він зазначає, що „прийнято нові закони, розширено права міліції", але пиятика в Україні не вгаває. Київська міліція провела навіть анкету серед 263 осіб, затриманих у п'яному стані за бійку і т. п. Наслідки завбачливий капітан виявляє не всі, але дещо наводить: „Перш за все, характерні дані про освітний рівень опитаних. 77.5 процента з них закінчили тільки початкову або восьмирічну школу. Обмежене в них і коло громадських інтересів. 6.5 процента показали, що вони давно вже нічого не читають, не відвідують кіно та інші культурно - освітні заклади. 14.1 процента заявили, що відвідують кіно і читають, але не реґулярно, рідко заглядають у громадсько - політичні і художні, а також в технічні та інші спеціяльні журнали". Капітан пише: „Ці дані до деякої міри свідчать про відсутність у більшості опитаних інтересу до чогось великого, соціяльно-значимого, що приносить радість, задоволення. 43,7 процента опитаних не могли назвати ніякого приводу до вживання спиртних напоїв. Це в основному люди, які не вперше доставлялися у витверезник. Типові відповіді: „просто взяв і випив", „сумно, захотілося випити". „Молодь України" надрукувала цей матеріял під наголовком „Корінь зла". Полягає він в тому, що в Україні, як свідчать туристи, панує затхла атмосфера б е з просвітньої нудьги й убогости. До того ж, імперська влада має, як і за царя, виключне право - монополь на горілку й ін. спиртові вироби, наживаючись і „при комунізмі" на „зеленому змії", як звуть горілку в СССР.

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТОК НА ЗАХОДІ КАНАДИ

За десять років свого існування Капеля Бандуристів вперше цього року відвідала українські громади на заході Канади, у Вінніпеґу, Саскатуні й Едмонтоні. Найдалі від Дітройту положений Едмонтон, бо аж за 2100 миль. Подорож літаком, перші концерти в тих містах і біля 10,000 дол., зв'язаних з ними коштів, робили цю туру особливо цікавою і в багато дечому іншою від десяток попередніх концертів Капелі.

Останні проби, останні слова поради мистецького керівника п. Петра Потапенка, останні зарядження адміністратора друга Дмитра Труша бандуристкам і співачкам і останніх кілька днів остається до виїзду. Для адміністрації і диригента — це дні тривоги, а для більшості дівчат — це довгі дні рожевих мрій. Стільки різного у підході кожної з них до цього сміливого задуму, але одночасно спільне бажання якнайкраще зарепрезентувати нашу пісню єднає всіх в один міцний гурт, повний ентузіязму і відповідальности.

В п'ятницю, 27. вересня ранком Капеля в дорозі на летовище у Віндзорі. Турбомоторовий літак відлітає точно і за годину ми вже в Торонті. Цей короткий шлях для деяких, що вперше на літаку, є доволі твердою пробою. Признаються, що приємно, коли літак підноситься вгору, але робиться моторошно, коли він знижує висоту, або перехилюється. Та у гурті лунають жарти.

Веселої подорожі не можуть затьмарити навіть часті пересідки з довгим чеканням на летовищах. Це Капеля використовує для своєї реклями і тому приємно чути на кожному летовищі оголошення заповідача летунської лінії: „Увага, члени українського хору бандуристок зберуться біля такого чи іншого виходу і в такій чи іншій годині", або вже при виході: „Члени українського хору бандуристок виходять і займають місця в літаку перші".

В год. 4-ій по полудні Капеля вже в Саскатуні. На летовищі нас очікують члени місцевого осередку СУМ зі своїми автомобілями, щоб перевезти нас до концертової залі. Тут вже жде на нас смачна перекуска, після якої короткий відпочинок і проба. Простора заля концерту міститься в дуже гарному новозбудованому будинку української католицької катедри св. Юрія. Душею цього будинку, як і парохії в цьому місті, є о. Івашко, який любить молодь і спорт.

Не зважаючи на те, що п'ятниця в церквах молебні, бо сьогодні Чесного Хреста, заля концерту заповнена. Світло на залі погасло і куртини повільно відкривають сцену, на якій видно тільки освічений образ св. Софії в Києві. Неначе з її дзвінниці несеться передив могутніх дзвонів і вони до сліз зворушують публіку та зачаровують її. Починається літературно - музичний монтаж, присвячений 50-літтю Української Національної Революції.

По концерті прийняття, яке приготовили пані з церковного Комітету. На цьому вітають Капелю, дякують їй за надзвичайно цікавий концерт та бажають їй успіхів: голова місцевого КУК, отці обох наших Церков та інші визначніші громадяни Саскатуну. Ми, як і місцеві сумівці, хоч докраю втомлені, вдоволені всебічним успіхом концерту, розходимося на нічліг до наших людей.

В суботу раненько ми знову на летовищі. Нас проводжають місцеві сумівці і їхні приятелі. Важко розстатися з цими гарними і добрими людьми, що виявили стільки щирости і вирозуміння для бандуристок. Ми щиро вдячні Богові за гарне і погідне „бабине літо" вчора і сьогодні. Прилітаємо до Едмонтону біля 9-тої год. рано.

Місцеві сумівці розвозять бандуристок і членів адміністрації на окремі мешкання для відпочинку. На третю годину Капеля запрошена на прийняття, яке влаштовує місцевий КУК для випускників канадійської дипломатичної школи, що їх уряд вислав у подорож з метою б л и ж ч е познайомитися з життям людей Канади. Опісля вони роз'їдуться по багатьох посольствах Канади у різних країнах. Замовлений для цього виступ Капелі зробив на них помітне враження. Для деяких членів Капелі короткі оглядини міста і знову на сцену, бо в 8-мій годині починається концерт.

Куртина розсувається і Капелю вітають спонтанними оплесками, а по закінченні першої частини публіка повстанням з місць виявляє своє захоплення. Молодь, що її на цьому концерті зокрема багато, особливо захоплена. Це дуже потішаюче явище. Квіти, слова признання і найкращі побажання висловлені на сцені і під час прийняття, підбадьорюють капелянок і наснажують їх до дальшої праці.

У Вінніпеґу нас уже чекає смачна перекуска, після якої місцеві сумівці відвозять нас під пам'ятник Тараса Шевченка, що стоїть на площі біля манітобського парляменту. Вінком квітів, складеним у підніжжя пам'ятника, Капеля Бандуристок віддає поклін нашому національному Пророкові. Одні пішли на короткий відпочинок, і нші оглядати залю, в якій відбудеться концерт. Це одна з найбільших к о н ц е р т о в и х заль у Вінніпеґу, що містить 1500 осіб. Квитки на тричетверті залі вже випродані, що означає, що заля заповнена.

Останній погляд бандуристок у дзеркало і вони знову на сцені, як завжди усміхнені та самопевні. Веселка різнобарвних строїв ще більше підкреслює ї х н ю в р о д у. П е р ш а частина концерту скінчена. Бурею оплесків висловлює своє захоплення добірна вінніпезька публіка, що виповнила залю по береги. Ми всі радіємо і нашій радості немає меж.

Слухачі з а в о р о ж е н і грою бандур і співом, ще питають за платівками Капелі, але їх вже немає; вони всі випродані.

Прийняття в чудовій бенкетовій залі „Просвіти", де приміщується СУМ. Тут зібралося понад двісті представників різних організацій і гостей, а в тому числі також і заступник посадника міста.

В коротких виступах промовці висловлюють свої почування, дякуючи Капелі за тих кілька хвилин насолоди, якими вона їх наділила. Подякою місцевому СУМ-ові і громаді закінчується бенкет, влаштований паями - членками хору СУМ.

Вже пізно вночі нас відвозять на летовище, бо о 4-тій годині відходить літак. Тут панує сон і дрімота. Дехто піддається цьому блаженному станові, а молодших забавляють наші місцеві студенти. Востаннє прощаємося з головою місцевого осередку СУМ, другом Банасом, не знаходячи належних слів подяки за його вклад праці у підготовку концерту. Довга зупинка в Торонті і ми назад у Віндзорі, де на нас жде автобус, щоб перевезти домів. Нам жаль покидати цю чудову країну краси і спокою.

Три короткі дні, а скільки переживань, скільки добра ми зазнали від наших людей. Так хотілося б піднайти відповідні слова, якими можна було б висловити нашу вдячність усім тим щиросердечним людям, що виявили нам стільки доброти і родинної приязні. Перебуваючи серед них, ми мали враження, що перебуваємо в колі найближчої родини. Учасницям Капелі не забути тієї гостинности, як також не забути вийняткової зустрічі з українськими громадами українських стейтів Канади. Хочеться вірити, що Капеля здійснила їхні сподівання.

Євген Репета.

Створено перший Відділ Національностей при Республіканській Партії

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Націй", яка під час виборів виконувала ролю зв'язкового між Комітетом Національностей і національними групами. Персонально вони дякували А. Корнові, президентові, й д-р Валентині Калиник, віце-президентові згаданої організації. В дискусії забрав слово ред. В. Коваль (СВУ-АВПН), який сказав: „Національні групи в більшості віддали голоси за Ніксона не тому, що він був республіканським кандидатом, а тому, що знали його, як твердого антикомуніста. Ще невідомо, якою буде політика Р. Ніксона, як президента ЗСА. І тому провідники Республіканської Партії мусять знати, що коли вона розходитиметься зі сподіваннями, зокрема поневолених народів, то створені тепер Відділи Національностей розпадуться". Ред. В. Коваль поставив вимогу,щоб Республіканська Партія підтримувала активно відзначення Тижня Поневолених Народів. Це сприятиме прихильності національних груп з-поміж поневолених народів до Республіканської Партії, а зокрема до ідеї створення Відділу Національностей. Ред. В. Коваль підкреслив, що національні групи треба розглядати в двох аспектах: одну групу становлять національності, країни походження яких поневолені Росією чи червоним Китаєм, а другу такі національності, батьківщини яких є вільні і незалежні. Ці дві групи з різних причин опинилися в ЗСА і співпраця між ними може мати своїм позитивом хіба те, що національні групи державних народів будуть підтримувати змагання поневолених народів до свободи й державної незалежности. В такому випадку співпраця у Відділі Національностей буде запевнена.

Відповідаючи на виступ ред. В. Коваля, Дж. Бирджес сказав, що він вірить в те, що погляди Р. Ніксона в нічому не змінилися. Вимогу до Республіканської Партії підтримувати Тиждень Поневолених Народів Дж. Бирджес сформував так, що, мовляв, коли національні групи включаться в Республіканську Партію, то тим самим вони стануть повноправними республіканцями, а значить матимуть вплив на здійснення своїх домагань.

Після дискусії, в якій забирали слово словаки, українці, серби, хорвати, естонці, литовці, латиші, кубинці, колюмбійці й інші національності, вирішено створити в Ню Йорку перший Відділ Національностей при Республіканській Партії з тим, що ці Відділи взагалі мають підлягати не Стейтовим Республіканських Партіям, а безпосередньо Відділові Національностей у Вашингтоні. Зроблено це з метою уникнути непорозумінь з різними ліберальними й іншими лівими елементами, що є в республіканських осередках на периферії. Відділ Національностей матиме чотири сектори: Поневолені народи, народи Латинської Америки, народи Азії й народи державні. Тимчасову Екзекутиву Відділу Національностей в Ню Йорку вибрано в складі: голова — А. Корн, президент АВПН, секретар — п-ні Корбет, і три члени. Присутні на цих зборах, яких було біля сотні, виповнили спеціяльні заяви, як основоположники Відділу Національностей в Ню Йорку. Тому, що започаткована справа немає статуту, а без нього Відділ Національностей не зможе дістати дозвіл на існування, голова Екзекутиви А. Корн вже опрацював відповідний проєкт, який був обговорений на зборах національних груп, основоположників Відділу Національностей в Ню Йорку, що відбулися в неділю 8-го грудня в Естонському Народному Домі. Між іншим, на цих зборах зобов'язано Екзекутиву поробити відповідні заходи, щоб щорічне відзначення Тижня Поневолених Народів було перенесено з липня місяця на травень. Теперішні відзначення, відбуваються в найгарячішій порі року й під час вакаційного періоду, а тому не є ефективні.

НОВА ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА

На світлині бачимо капітана Сиднея Стілво, пільота джетового літака летунської лінії „Пан Амерікен Ворлд Ервейс", який в минулу п'ятницю впав у Карібське море за 16 миль від берегів Венесуелі, куди він летів. Всі 51 особа, пасажири і члени залоги на тому літаку — згинули. Не виключають саботажу, бо названий літак загорівся в повітрі, а пільот, ветеран летунської служби, не давав ніякого сигналу про будь-який клопіт.

„КНИГА СІЧЕЙ" НЕ ДІЙШЛА В УКРАЇНУ

Торонто. — Декілька примірників ювілейної історичної праці „Книга Січей", про Товариство „Січ", яке стало основою леґіону Українських Січових Стрільців, було вислано з Канади в Україну. Як інформує в „Українському Голосі" з 4 грудня Т. Кобзей, — „Вислано до Києва, Львова і до Снятина (до музею ім. Черемшини), але ані одної книжки ці установи не отримали.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ:
ДО ЧИСЛА
за новим стилем до 16-го ГРУДНЯ 1968 року,
за старим стилем до 30-го ГРУДНЯ 1968 року

При замовленні, прошу зазначувати на котрі свята.

Зголошення святочних побажань, **РАЗОМ З ГРОШЕВОЮ ОПЛАТОЮ**, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

З УВАГИ НА ЗАКІНЧЕННЯ БІЖУЧОГО РОКУ, АДМІНІСТРАЦІЯ ПРОСИТЬ ВСІ ТОВАРИСТВА ЧИ ПООДИНОКІ ОСОБИ, ЩО ДОВГУЮТЬ ЗА ОГОЛОШЕННЯ, ВИРІВНЯТИ ЇХ КОНЕЧНО НАЙДАЛІ ДО

15-го грудня 1968-го року.

ПОТРІБНО ЛІНОТИПІСТА ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"

Платня після умови. Добрі умовини праці, бенефіти. Зголошуватись:

SVOBODA
83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303
або телефонувати:
HE 4-0237 з Ню Йорку BA 7-4125

Хочете зробити дійсну приємність на РІЗДВО І НОВИЙ РІК?

ТАК ЗАМОВТЕ У НАШІЙ КНИГАРНІ ТАКІ КНИЖКИ:

СПИСОК ч. 2

Купчинський Роман: Скоропад — альбомне видання. Прекрасні ілюстрації — 90 — Едварда Козака	$ 5.00
Купчинський Роман: Мисливські оповідання	2.50
Лука Луців: Іван Франко — Борець за національну і соціяльну справедливість	9.50
12 Кольорових карток арт. маляра Е. Козака, видані з нагоди 50-ліття УСС	2.00
о. Лебедович Іван: Полеві духовники УГА. Тверда оправа	8.00
М'яка оправа	6.00

"SVOBODA"
83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

УВАГА! СТУДЕНТИ І ВИКЛАДАЧІ ВИСОКИХ ШКІЛ, УЧИТЕЛІ ШКІЛ УКРАЇНОЗНАВСТВА, ЛЮБИТЕЛІ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ!

З нагоди 70-ти річного ювілею та 45-ти річчя наукової діяльности

проф. П. Ковалева

оголошуємо великий ювілейний

ВИПРОДАЖ КНИЖОК

В твердій оправі з золотим тисненням:

1. Українська мова	$5.00
2. Лексичний фонд, том 1-ий	$8.00
3. Лексичний фонд, том 2-ий	$6.00
4. Основи формування української мови	$6.00
5. Слов'янські фонеми	$5.00
6. Молитовник, пам'ятка 14-го ст.	$6.00
Також книжки в м'якій оправі:	
7. Український наголос	$1.00
8. Чистота і правильність української мови	$1.00
9. Мистецтво слова (співавтор)	$3.00
Друкується книжка проф. В. Чапленка:	
10. Наукова діяльність проф. П. Ковалева	$1.00

Детайлічна ціна всіх перечислених книжок $42.00

Кожний, хто замовить всі 10 книжок ще до Різдвяних Свят дістане їх лише за $29.00

Приєднуючись до постанови Управи НТШ про збірку фондів для нової монументальної книжки проф. П. Ковалева п. н. „Українська фраза", закликаємо надсилати добровільні датки, що можуть бути відчислені від податкових звітів 1968 р.

Замовлення разом з чеком чи поштовим переказом слати на адресу крамниці МЕТА, 236 East 14th Street, New York, N. Y. 10003

ТАРЗАН, Ч. 6108. Тарзан горює за Ітом!

— Я ніколи досі не бачив жадної з цих речей! Я сподіваюся, що зможу виплисти наверх до Тарзана так легко, як заплив сюди!

А тим часом коло прискелього озера Тарзан горює. — Я не повинен був дозволити малому хлопцеві так глибоко зануритися! Я не повинен був! Я його втратив! Я втратив мого малого Іта!